

تحلیل جغرافیای سیاسی منطقه مرزی جمهوری اسلامی ایران و عراق

مهدی عزیزی*، دکتر یوسف زین العابدین عموقین،

1397-6-21

این پایان نامه با توجه به روش توصیفی و با استفاده از داده های کتابخانه ای و اسنادی به تحلیل جغرافیای سیاسی منطقه مرزی جمهوری اسلامی ایران و عراق پرداخته و هدف از پایان نامه فوق تحلیل موقعیت جغرافیای سیاسی منطقه مرزی جمهوری اسلامی ایران و عراق، ارزیابی و شناسایی جغرافیای سیاسی منطقه مرز بین دو کشور، بررسی وضعیت خطوط مرزی بین دو کشور در گذشته و حال و ارائه الگوی مناسب جغرافیای سیاسی جهت برقراری همگرایی در منطقه مرزی ایران و عراق و رفع مشکلات منطقه مرزی بین دو کشور ایران و عراق می باشد. لذا درصدد پاسخ به این سوال است. عوامل جغرافیایی سیاسی تاثیرگذار بر منطقه مرزی جمهوری اسلامی ایران و عراق کدامند؟ بر این اساس دو فرضیه به شرح زیر ارائه نموده است: موقعیت جغرافیایی می تواند در جغرافیای سیاسی منطقه مرزی جمهوری اسلامی ایران و عراق تاثیر گذار باشد. اقوام و مذاهب متفاوت می توانند در جغرافیای سیاسی منطقه مرزی ایران و عراق تاثیرگذار باشند. نتایج بیانگر اینست که در مطالعه روابط بین کشورها و سیاست خارجی دولت ها، پیش گرفتن یک راه و روش خاص، به موقعیت جغرافیایی بستگی دارد. موقعیت جغرافیایی هر کشور و سرزمین نقش و جایگاه مهمی در بروز اختلافات مرزی دارد. از نظر جغرافیایی، دو کشور ایران و عراق دارای مرز مشترک باهم بوده که این امر باعث شده همواره دو کشور بر سر مسائل مرزی با یکدیگر مشکل داشته باشند. عراق دارای موقعیت جغرافیایی و سیاسی مهمی در منطقه خاورمیانه است؛ این کشور از طرف شمال به ترکیه، از غرب به سوریه و اردن، از جنوب به عربستان، از جنوب شرقی به کویت و از شرق به ایران محدود است. با توجه به طول کل مرز بین دو کشور، عراق بیشترین مرز مشترک را با ایران دارد. طول نوار ساحلی این کشور در خلیج فارس که تنها مسیر دسترسی به آبهای آزاد است که با این حساب، کشور عراق دارای موقعیتی به نسبت بری یا خشکی است. دارا بودن طولانی ترین مرزهای کشور عراق با ایران و واقع شدن بیشتر شهرهای پرجمعیت این کشور در مشرق و در کنار مرزهای ایران از جمله نقاط ضعف ژئوپلیتیک کشور عراق است که آن را از لحاظ مسائل دفاعی و امنیتی آسیب پذیر می سازد. ایران نیز کشوری تاثیرگذار، قدرتمند و بازیگری توانمند در خاورمیانه است. که با مساحت زیاد خود، مرز مشترک با چندین کشور مستقل و دولت، همجوار است. سرزمین ایران به دلیل بستر طبیعی و موقعیت جغرافیایی خود، همواره دارای شرایط ناپایدار و بی ثبات بوده، و در معرض رویدادهای ناگوار طبیعی گوناگون قرار داشته است. به لحاظ موقعیت نسبی نیز، ایران در فوق-العاده استراتژیک در خاورمیانه قرار گرفته است؛ در مجموع، در هم تنیدگی مسائل عراق با ایران بیش از هر کشور دیگری بوده است. به همین دلیل هرگونه تحولات در این کشور بیشترین تأثیرات را بر ایران خواهد داشت.

کلمات کلیدی : واژگان کلیدی: جغرافیای سیاسی، منطقه مرزی، جمهوری اسلامی ایران، کشور عراق

[Islamic Azad University, Rasht Branch - Thesis Database](#)

[دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت - سامانه بانک اطلاعات پایان نامه ها](#)